

UCHWAŁA NR X.94.19
RADY GMINY MIŃSK MAZOWIECKI

z dnia 22 sierpnia 2019 r.

**w sprawie uchwalenia „Planu walki z ubóstwem energetycznym dla Gminy Mińsk Mazowiecki
na lata 2019-2023”**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019, poz. 506 ze zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwala się „Plan walki z ubóstwem energetycznym dla Gminy Mińsk Mazowiecki na lata 2019-2023” w brzmieniu ustalonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Mińsk Mazowiecki.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Gminy Mińsk Mazowiecki

**Przemysław
Paweł Wojda**

Załącznik do uchwały Nr X.94.19
Rady Gminy Mińsk Mazowiecki
z dnia 22 sierpnia 2019 r.

PLAN WALKI Z UBÓSTWEM ENERGETYCZNYM DLA GMINY MIŃSK MAZOWIECKI NA LATA 2019-2023

Urząd Gminy Mińsk Mazowiecki
ul. Chełmońskiego 14
05-300 Mińsk Mazowiecki
Tel.: (25) 756 25 00
fax: (25) 756 25 50
email: gmina@minskmazowiecki.pl

Mińsk Mazowiecki, 2019 r.

Spis treści

Problem ubóstwa energetycznego.....	3
Położenie i charakterystyka Gminy Mińsk Mazowiecki	6
Mieszkalnictwo w gminie	8
Pomoc społeczna	10
Działania i zadania zmierzające do minimalizowania negatywnych skutków ubóstwa energetycznego na poziom i jakość życia w gminie	13

Problem ubóstwa energetycznego

Przed gminami stoi obecnie wiele wyzwań związanych z prowadzeniem racjonalnej gospodarki energetycznej na swoim obszarze. W celu racjonalnego gospodarowania energią gminy opracowują szereg dokumentów planistycznych, w tym m.in. strategie rozwoju, plany gospodarki niskoemisyjnej, które pozwalają na realizację w pewnym zakresie własnej polityki energetycznej i stwarzanie warunków wpływających na jakość życia na danym obszarze. Gminy mogą podejmować także szereg inwestycji i inicjatyw zmierzających do poprawy efektywności energetycznej na swoim terenie, stawać się producentami energii lub też promować proekologiczne rozwiązania energetyczne. Realizując ustawowe zadania własne, gmina może także w istotny sposób wpływać na poziom życia mieszkańców i wspomagać jednostki pozostające w najtrudniejszej sytuacji materialnej.

Nowym, lecz coraz bardziej dostrzegalnym problemem dla polskich gmin staje się problem ubóstwa energetycznego, rozumianego jako brak możliwości zaspokajania przez poszczególne gospodarstwa domowe podstawowych potrzeb energetycznych. Ubóstwo energetyczne to zatem z jednej strony brak dostępu ze strony gospodarstw domowych do energii rozumianej jako energia elektryczna i ciepła jak również niemożność wykonania niezbędnych inwestycji w zakresie modernizacji lub zakupu systemów i urządzeń grzewczych. Wśród najczęściej występujących przyczyn ubóstwa energetycznego, występujących razem lub oddzielnie, wymienia się elementy, które zostały scharakteryzowane w tabeli 1.

Tabela 1. Powody ubóstwa energetycznego

Przyczyny	Charakterystyka
Techniczne	Pojawiają się, kiedy miejsca zamieszkania charakteryzują się niskim poziomem efektywności energetycznej; konsekwencją tego jest trudność utrzymania optymalnego standardu ciepła. Kolejną przyczyną jest wadliwe działanie instalacji grzewczych, nieadekwatne do potrzeb cieplnych danego obiektu. Pociąga to za sobą większe wydatki i uszczuplenie zasobów finansowych gospodarstwa

	domowego, które mogły być przeznaczone na inne cele. Problem stanowią również nieefektywne energetycznie urządzenia wykorzystywane w domach, które również generują zwiększone opłaty za energię.
Ekonomiczne	Pojawiają się przy niedoborze zasobów ekonomicznych; może to skutkować zaległościami w opłatach za energię i odcięciem od źródeł energii lub oszczędzaniem na ogrzewaniu. Ważnym aspektem jest również niewłaściwe rozporządzanie budżetem domowym, które nie pozwala na pokrycie wydatków mieszkaniowych. Brak możliwości utrzymania optymalnego poziomu ciepła i płacenia regularnych opłat ze względu na fakt, iż zbyt niski dochód zbliża ubóstwo energetyczne do ubóstwa ekonomicznego.
Związane z postawami wobec efektywnego wykorzystania energii	Występują, kiedy urządzenia elektryczne są używane w niewłaściwy sposób, co prowadzi do znacznych strat energetycznych, a w konsekwencji do zwiększonych wydatków energetycznych. Przykładem tego typu działań jest pozostawienie włączonych urządzeń pobierających energię elektryczną. Kluczowy aspekt zapobiegający tego typu zachowaniom to wiedza o efektywnym wykorzystaniu urządzeń grzewczych i elektrycznych.

Źródło: I. Herbuś, *Ubóstwo energetyczne jako wzrastający problem współczesnych samorządów*, „Zeszyty Naukowe Politechniki Częstochowskiej. Zarządzanie” Nr 25 t. 2, 2017, s. 127-136.

Z informacji zawartych w tabeli 1 wynika, że wiedza oraz kształtowanie postaw świadomego konsumenta paliw i energii odgrywają dużą rolę w zapobieganiu lub ograniczaniu zjawiska ubóstwa energetycznego. Dlatego tak ważne jest, aby mieszkańcy gospodarstw domowych byli świadomi tego, jak zwiększać efektywność energetyczną zarówno obiektów i lokali, w których mieszkają, jak i urządzeń, z których korzystają.

Rozwiązywanie problemów związanych z ubóstwem energetycznym stanowi wyzwanie dla każdej gminy. W tym zakresie gminy posiadają pewne zobowiązania wobec społeczności

lokalnej, a swoimi działaniami i podejmowanymi inicjatywami mogą realizować czy inicjować inwestycje i działania zmierzające do zmniejszenia ubóstwa energetycznego. Gminy mogą także dawać przykład racjonalnego korzystania z energii, a ponadto przez komunikację z mieszkańcami mogą kształtować odpowiednie postawy odbiorców końcowych, którzy prawidłowo gospodarując energią, pozytywnie wpływają na ekonomiczną wydolność budżetów domowych.

Oczywistym jest także, że w znacznym stopniu za ubóstwo energetyczne są bardzo często odpowiedzialne same gospodarstwa domowe, które często nie posiadają odpowiedniej wiedzy oraz nie stosują energooszczędnych urządzeń lub nie oszczędzają energii w codziennych czynnościach.

Celem głównym PLANU WALKI Z UBÓSTWEM ENERGETYCZNYM DLA GMINY MIŃSK MAZOWIECKI NA LATA 2019-2023 jest poprawa jakości życia na terenie gminy poprzez niwelowanie wpływu negatywnych skutków ubóstwa energetycznego na życie mieszkańców.

Cel główny Planu będzie osiągnięty poprzez realizację celów szczegółowych (CS):

CS 1. Walka z ubóstwem energetycznym poprzez wsparcie inwestycji i działań modernizacyjnych realizowanych w budynkach i nieruchomościach na terenie gminy.

CS 2. Wsparcie najuboższych mieszkańców gminy, mających problemy z pokryciem kosztów niezbędnych do zaspokojenia komfortu energetycznego.

CS 3. Stworzenie struktury wsparcia procesu poprawy efektywności energetycznej budynków oraz zmniejszenia emisyjności źródeł ciepła i racjonalizacji wykorzystania energii w gospodarstwach domowych zaliczonych do strefy ubóstwa energetycznego.

CS 4. Promocja dobrych praktyk oraz edukacja w zakresie efektywnego wykorzystania energii.

Położenie i charakterystyka Gminy Mińsk Mazowiecki

Gmina Mińsk Mazowiecki gmina wiejska w województwie mazowieckim, w powiecie mińskim. Gmina obejmuje przeciętnie zaludnione tereny wokół Mińska Mazowieckiego. Miasto jest siedzibą gminy nie będąc jej częścią. Ponadto sąsiaduje z gminami: Cegłów, Dębe Wielkie, Jakubów, Kołbiel, Mińsk Mazowiecki, Siennica, Stanisławów, Wiązowna

Mapa 1. Położenie Gminy Mińsk Mazowiecki w województwie mazowieckim

Liczba ludności gminy wyniosła 15 295 osób (stan na rok 2018). Wszyscy mieszkańcy gminy zamieszkują obszary wiejskie, gmina nie posiada żadnego ośrodka miejskiego, co spowodowane jest bliskim sąsiedztwem miasta – Mińsk Mazowiecki (zob. tabela 2).

Tabela 2. Liczba mieszkańców Gminy Mińsk Mazowiecki

Wyszczególnienie	2016	2017	2018
MIESZKAŃCY (w osobach)			
Ogółem	14 970	15 169	15295
KOBIETY			
Ogółem	7 683	7 501	7 760
Wiek 0-14	1 328	1 331	1 340
Wiek 15-59	4 785	4 799	4 766
Wiek 60 lat i więcej	1 570	1 627	1 659
MĘŻCZYŹNI			
Ogółem	7 431	7 501	7 560
Wiek 0-14	1 301	1 324	1 378
Wiek 15-64	5 388	5 418	5 374
Wiek 65 lat i więcej	742	759	808

Źródło: BDL GUS

Przez gminę wiodą ważne szlaki komunikacyjne zarówno kolejowe, jak i drogowe, łączące wschód Europy z zachodem. Są to drogi krajowe DK 92 i DK 50. Przez gminę przebiega autostrada. Większość dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych prowadzi do Mińska Mazowieckiego. Przez gminę przechodzą dwie linie kolejowe. Jedyny przystanek w Barczącej obsługuje połączenia Kolei Mazowieckich na linii Warszawa Zachodnia - Mińsk Mazowiecki - Siedlce - Łuków. Przystanek Mińsk Mazowiecki Anielina leży przy granicy miasta ze wsią Targówka. Bezpośrednie położenie przy nich sprawia, że gmina ma dobre połączenie komunikacyjne ze stolicą regionu i kraju, a także innymi ważnymi ośrodkami.

Gmina Mińsk Mazowiecki ma charakter wiejski. Strukturę administracyjną tworzą 44 miejscowości skupione wokół 40 sołectw: Anielew, Arynów, Barcząca, Borek Miński, Brzoze, Budy Barcząckie, Budy Janowskie, Chmielew, Cielechowizna i Prusy, Chochół i Tartak, Dłużka, Dziękowizna, Gamratka, Gliniak, Grabina, Grębiszew, Huta Mińska, Iłowiec, Józefów, Karolina, Kolonia Karolina, Kluki, Królewiec, Maliszew, Marianka, Mikanów, Niedziałka Druga, Nowe Osiny, Osiny i Kolonia Janów, Podrudzie, Stara Niedziałka, Stare Zakole, Stojadła, Targówka, Janów i Ignaców, Wólka Iłowiecka, Wólka Mińska, Zakole Wiktorowo, Zamienie, Żuków.

Mieszkalnictwo w gminie

Na terenie gminy Mińsk Mazowiecki infrastruktura budowlana różni się wiekiem, powierzchnią zabudowy, technologią wykonania, przeznaczeniem oraz wynikającą z podstawowych parametrów energochłonnością. Należy wyróżnić:

- budynki mieszkalne,
- budynki komunalne,
- budynki niekomunalne,
- obiekty pod działalność przemysłową.

Zasoby mieszkaniowe Gminy Mińsk Mazowiecki charakteryzują się występowaniem głównie zabudowy jednorodzinnej mieszkaniowej. Nieznaczną część stanowi zabudowa wielorodzinna. Według stanu na 2017 r. liczba budynków mieszkalnych w gminie wyniosła 4 497 i od wielu lat systematycznie się zwiększa. Zasoby mieszkaniowe w gminie prezentuje poniższa tabela 4.

Tabela 4. Zasoby mieszkaniowe Gminy Mińsk Mazowiecki w latach 2012-2017

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Liczba budynków mieszkalnych	4 159	4 252	4 324	4 393	4 459	4 515
Liczba mieszkań	4 283	4 347	4 401	4 466	4 535	4 585
Liczba izb	19 109	19 683	20 117	20 519	20 895	21 259
powierzchnia użytkowa mieszkań [w m ²]	397 275	412 331	423 758	435 868	447 061	456 816

Źródło: BDL GUS

Stan techniczny budynków w gminie nie jest zadowalający. Duża część budynków charakteryzuje się często złym stanem technicznym oraz niskim stopniem termomodernizacji. Ogrzewanie budynków jednorodzinnych charakteryzuje ogrzewanie piecowe, często przy udziale starych, nieefektywnych kotłów.

Głównym źródłem energii w budynkach mieszkalnych jest spalanie węgla kamiennego oraz drewna, które są głównie wykorzystywane do ogrzewania pomieszczeń oraz w mniejszym stopniu do otrzymywania ciepłej wody użytkowej oraz przygotowywania posiłków. W niewielkim zakresie używany jest gaz ziemny.

W Gminie Mińsk Mazowiecki przeważają budynki wznoszone przed 1970 rokiem. Wchodzą one w skład grupy budynków wznoszonych przed 1989 rokiem, charakteryzujących się technologiami znacznie odbiegającymi pod względem cieplnym od obecnie obowiązujących standardów. Grupa ta stanowi ponad 70% całkowitej liczby budynków i ogólnie przyjmuje się, że nieocieplone budynki z tej grupy wymagają termomodernizacji.

Pomoc społeczna

Głównym celem pomocy społecznej jest stworzenie warunków do umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie sami pokonać wykorzystując własne możliwości i uprawnienia. Dane dotyczące liczby osób korzystających z pomocy społecznej i powodów udzielania pomocy zaprezentowano w tabeli 4 i 5.

Tabela 4. Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej w Gminie Mińsk Mazowiecki

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	2018
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY I WSPARCIA			
Liczba osób	683	585	544
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE			
Liczba osób	399	297	284
Liczba rodzin	251	212	203
Liczba osób w rodzinach	627	477	436

Źródło: Dane własne UG

Tabela 5. Liczba przyznanych świadczeń i pomocy

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	2018
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE PIENIĘŻNE			
Liczba osób ogółem	215	200	189
Liczba rodzin	205	193	179
Liczba osób w rodzinach	442	394	353
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE NIEPIENIĘŻNE			
Liczba osób ogółem	187	103	102
Liczba rodzin	93	55	60
Liczba osób w rodzinach	382	210	217
OSOBY I RODZINY, Z KTÓRYMI PRZEPROWADZONO WYWIAD ŚRODOWISKOWY			
Liczba rodzin	263	221	179
Liczba osób w rodzinach	638	498	353
POWODY UDZIELENIA POMOCY I WSPARCIA			
UBÓSTWO			
Liczba rodzin	158	143	125
Liczba osób w rodzinach	354	283	224
BEZROBOCIE			
Liczba rodzin	114	90	73
Liczba osób w rodzinach	306	215	172
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ			
Liczba rodzin	100	90	89
Liczba osób w rodzinach	160	145	144
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA			
Liczba rodzin	105	91	106

Liczba osób w rodzinach	195	145	167
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH			
Liczba rodzin	58	36	40
Liczba osób w rodzinach	228	135	147
ALKOHOLIZM			
Liczba rodzin	17	14	15
Liczba osób w rodzinach	49	37	26
NARKOMANIA			
Liczba rodzin	1	1	1
Liczba osób w rodzinach	1	1	1
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA			
Liczba rodzin	43	31	28
W TYM: WIELODZIETNOŚĆ			
Liczba rodzin	24	17	16
BEZDOMNOŚĆ			
Liczba rodzin	6	8	6
Liczba osób w rodzinach	6	8	7
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO			
Liczba rodzin	5	2	5
Liczba osób w rodzinach	10	2	7
ZDARZENIA LOSOWE			
Liczba rodzin	4	3	1
Liczba osób w rodzinach	10	3	1
PRZEMOC W RODZINIE			
Liczba rodzin	1	0	1
Liczba osób w rodzinach	4	0	5

Źródło: Dane własne UG

Na podstawie zadań realizowanych w poprzednich latach przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, diagnozy środowiska oraz analizy akt i obserwacji rozwoju kierunków niektórych zjawisk społecznych można uznać, że na terenie gminy:

- Pogłębia się problem opieki nad osobami starszymi. Biorąc pod uwagę tendencję starzejącego się społeczeństwa występuje potrzeba zwrócenia uwagi na wzrost wydatków na usługi opiekuńcze oraz kosztów związanych z utrzymaniem gospodarstwa domowego;
- Zauważa się problem dotyczący wsparcia rodzin z trudnościami opiekuńczo - wychowawczymi.
- Ważną potrzebą staje się wsparcie osób bezrobotnych poprzez dalsze organizowanie prac interwencyjnych, robót publicznych, prac społecznie użytecznych oraz poprzez promocję ekonomii społecznej.

- Dużym problemem jest niski poziom świadomości w zakresie ujemnych skutków finansowych i środowiskowych wykorzystywania nieefektywnych źródeł ciepła i niskogatunkowych paliw stałych wśród osób starszych i objętych kryterium ubóstwa energetycznego w połączeniu z ograniczonymi możliwościami finansowymi uzdrowienia sytuacji.

Działania i zadania zmierzające do minimalizowania negatywnych skutków ubóstwa energetycznego na poziom i jakość życia w gminie

W celu realizacji planu walki z ubóstwem energetycznym w latach 2019-2023 Gmina Mińsk Mazowiecki planuje podjąć następujące działania / zadania:

1. Kontynuacja i rozwój polityki wsparcia społecznego.

W tym zwłaszcza w zakresie:

- opieki nad osobami starszymi,
- wsparcie rodzin wielodzietnych,
- wsparcia rodzin z trudnościami opiekuńczo -wychowawczymi,
- wsparcie osób bezrobotnych poprzez dalsze organizowanie prac interwencyjnych, robót publicznych, prac społecznie użytecznych oraz poprzez promocję ekonomii społecznej.

2. Rozpoznanie potrzeb energetycznych mieszkańców gminy.

- przeprowadzenie badania ankietowego w zakresie zapotrzebowania na przeprowadzenie termomodernizacji budynków i wymiany źródeł ciepła na bardziej ekonomiczne i niskoemisyjne,
- rozpoznanie potrzeb w zakresie zapotrzebowania na wsparcie finansowe w aspekcie kosztów ogrzewania i wydatków na energię elektryczną.

3. Aktualizacja PGN.

PGN ma ułatwić gminie systemowe działania zmniejszające ilość substancji szkodliwych w atmosferze poprzez kompleksową likwidację istniejących nieefektywnych źródeł ciepła. Istotnym aspektem uczynienia z PGN rzeczywistego narzędzia zarządzania lokalnego jest stała aktualizacja i monitoring podjętych w jej ramach działań.

4. Pozyskiwanie i pomoc w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na inwestycje w infrastrukturę energetyczną w tym wsparcie inwestycji o charakterze parasolowym, wspierających modernizację infrastruktury energetycznej w gospodarstwach domowych.

W szczególności przygotowanie projektów w ramach środków pomocowych będących w dyspozycji:

- Programu Czyste Powietrze,
- RPO WL 2014-2020,
- NFOŚiGW,
- WFOŚiGW,
- Funduszy Norweskich.

5. Promocja dobrych praktyk i edukacja w zakresie efektywnego wykorzystania energii w gospodarstwach domowych.

Działania będą prowadzone w zakresie edukacji szkolnej oraz promocji dobrych praktyk na stronie UG, poprzez newslettery, prasę lokalną i lokalne imprezy integracyjne.

6. Utworzenie i rozwijanie działalności klastra energii i budowa spółdzielni energetycznej.

Stworzenie infrastruktury organizacyjnej umożliwiającej racjonalizację gospodarki energetycznej gminy na jej obszarze.

7. Współpraca z sąsiednimi gminami w zakresie dążenia ku samowystarczalności energetycznej gminy.

Osiągnięcie samowystarczalności gminy, zarówno w zakresie instytucji publicznych, jak również indywidualnych gospodarstw domowych i przedsiębiorstw przyczyni się do odwrócenia negatywnych transferów finansowych, związanych z koniecznością wydatkowania środków na zakup energii czy paliw.

8. Przygotowanie terenów pod inwestycje związane z energetyką odnawialną oraz uwzględnienie tych obszarów w odpowiednich dokumentach planistycznych i strategicznych.

Działanie pozwoli na stworzenie zarówno oferty inwestycyjnej, jak również umożliwi samej gminie i innym podmiotom sprawną realizację inwestycji energetycznych.